

Mezinárodní Středoškolský Moot Court

3. ročník

PRÁVNICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO V OLMOUCI

Obsah

Příběh Berniho a Todda (aneb láska na křídlech Boeingu).....	3
Příloha č. 1 (Smlouva o surogátním (náhradním) mateřství).....	5
Příloha č. 2 (Nález Ústavního soudu Agnoské republiky sp. zn. I. ÚS 2235/16)	9
Příloha č. 3 (Adopce homosexuály – vítězství nebo pád morálního světa?)	15
Příloha č. 4 (Rodný list Lilly Collins).....	16
Příloha č. 5 (Zákon č. 3/2014 Sb., o manželství a rodičovství).....	17

Příběh Bernieho a Todda (aneb láska na křídlech Boeingu)

Bernie, který je občanem Agnosie, žije od svých 20 let v Egaru, kde pracuje již několik let v jedné z poboček nadnárodní společnosti Boeing jako letecký inženýr. Tato společnost vyslala Bernieho na 3 roky do Chicaga, kde má společnost své hlavní sídlo, aby zde pomohl s vývojem nového typu leteckých motorů. Na tomto vývoji se podílelo hned několik odborníků z leteckého průmyslu, a jedním z nich byl i Todd. Todd pocházel z malého městečka nedaleko Chicaga, kde jej vychovávali jeho prarodiče, neboť mu rodiče a jeho jediný bratr zemřeli při autonehodě, když mu bylo 5 let. Bernie si s Toddem od začátku velmi dobře rozuměl. Po práci spolu většinou chodili do baru, kde si povídali o svých zážitcích z mládí. Postupem času se natolik sblížili, že jejich vzájemné sympatie přerostly v lásku.

Po několika týdnech randění spolu začali bydlet. Jejich láska byla tak velká, že uplynuly jen tři měsíce, než se Todd rozhodl požádat Bernieho o ruku. Bernie samozřejmě souhlasil, a tak přesně rok od svého příjezdu do Chicaga uzavřel v tichosti a bez jakýchkoliv rodinných příslušníků na břehu Michiganského jezera s Toddem manželství. Todd byl šťastný, protože konečně získal rodinu, kterou celý život postrádal. Krátce poté si Bernie s Toddem uvědomili, že by se rádi stali rodiči a vychovávali své vlastní dítě. Vzhledem ke své situaci začali přemýšlet o adopci nebo náhradním mateřství.

Jednoho dne, když Bernie četl noviny a pil svou odpolední kávu, narazil na článek, ve kterém byl kontakt na společnost, která zprostředkovávala párům možnost splnit si svůj rodičovský sen prostřednictvím náhradního mateřství. Ihned tam s Toddem zavolali a domluvili si schůzku. Na této schůzce se seznámili s Miou, budoucí matkou jejich dítěte, která souhlasila, že jim dítě odnese. Hned následující den ráno podepsali smlouvu o náhradním mateřství, na jejímž základě Mia donosila embryo vzniklé umělým oplodněním. Bernie ani Todd si však nepřáli vědět, který z nich je ve skutečnosti biologickým otcem.

Mia porodila dne 13. 4. 2014 krásnou holčičku Lilly. Na základě žádosti Bernieho a Todda soud v Chicagu rozhodl, že v souladu se smlouvou o náhradním mateřství mezi Berniem, Toddem a Miou, Mia není právním rodičem Lilly, a že těmito rodiči jsou Bernie a Todd, kteří byli zapsáni jako rodiče do rodného listu. Rodina se přestěhovala do malého domku na předměstí Chicaga, kde Lilly rok spokojeně vyrůstala. S blížícím se koncem Bernieho pracovního pobytu v Chicagu začali Bernie s Toddem přemýšlet, jak budou celou situaci řešit. Todd nakonec souhlasil, že se s Berniem a Lilly přestěhuje do Agnosie, protože kromě nich

žádnou rodinu neměl a v žádném případě nechtěl dopustit, aby se jejich rodina rozdělila. Navíc se mu v práci podařilo domluvit, že bude moci přestoupit do pobočky Boeingu v Agnosii.

Po příjezdu do Agnosie se nastěhovali do Bernieho domu v Egaru. Bernie pocházel z velmi široké rodiny, což se v tuto chvíli ukázalo být velkou výhodou, neboť všichni příbuzní Berniemu a jeho nové rodině ochotně se vším pomáhali. Jakmile se zabydleli a zvykli si na nový život v Agnosii, rozhodli se požádat agnoské úřady o vydání osvědčení o státním občanství malé Lilly. Lilly měla totiž jen americké občanství, což působilo celé rodině v určitých chvílích komplikace. Úřady upozornily Bernieho a Todda, že bez předchozího uznání jejich rodičovství Nejvyšším soudem Agnosie, není možné takové osvědčení vydat. Bernie, Todd a Lilly proto svým podáním u Nejvyššího soudu žádali o uznání rozhodnutí soudu z Chicaga, kterým bylo určeno právní rodičovství k Lilly.

Nejvyšší soud jejich návrhu nevyhověl, když neuznal jejich rodičovství pro zjevný rozpor s veřejným pořádkem. Nejvyšší soud uvedl, že vyhověním návrhu by byla ve výsledku fakticky nastolena situace korespondující společnému osvojení dítěte dvěma osobami stejného pohlaví, což je stav, který právo Agnosie, jakožto katolicky orientovaného státu, neumožňuje. Bernie, Todd a Lilly se proti tomuto rozhodnutí bránili u Ústavního soudu Agnosie, který však jejich stížnost zamítl. Všichni tři se proto obrátili na Evropský soud pro lidská práva, kdy namítali, že soudy v Agnosii nerozhodovaly v souladu s principem nejlepšího zájmu dítěte, když neuznaly Bernieho a Toddovo právní rodičovství k jejich dceři Lilly, čímž porušily jejich práva garantovaná Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod. Jejich stížnost byla Evropskému soudu pro lidská práva doručena dne 5. 1. 2018

Agnoská republika je smluvní stranou následujících mezinárodních smluv: Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Úmluva o právech dítěte. Příklad se řídí pouze výše zmíněnými mezinárodními smlouvami.

Při řešení případu mějte na paměti tyto skutečnosti:

1. Bernie, Todd a Lilly namítají, že Agnosie porušila jejich základní lidská práva na soukromý a rodinný život, když v rozporu s nejlepším zájmem dítěte neuznala právní rodičovství Bernieho a Todda k jejich dceři Lilly, čímž se dopustila porušení svých mezinárodních závazků.
2. Agnoská republika namítá, že uznání právního rodičovství Bernieho a Todda k nezletilé Lilly by bylo ve zjevném rozporu s veřejným pořádkem Agnosie.
3. Po procesní stránce nedošlo v tomto případě k žádnému porušení právních předpisů.

Smlouva o surogátním (náhradním) mateřství

uzavřená v souladu s Gestational Surrogacy Act (750 ILCS 47/)
níže uvedeného dne, měsíce a roku mezi:

Surogátní matka: Mia Rose Johnson, narozena 20. 3. 1990, bytem Ashland Ave 45,
Chicago, Illinois, Spojené státy americké

(dále jen „Surogátní matka“)

na straně jedné

a

Objednatelský pár: Bernie Collins, narozen 1. 5. 1988, bytem Claremont Ave 17, Chicago,
Illinois, Spojené státy americké

Todd Evans Collins, narozen 9. 10. 1987, bytem Claremont Ave 17,
Chicago, Illinois, Spojené státy americké

(dále jen „Objednatelský pár“)

na straně druhé

(Surogátní matka a Objednatelský pár společně dále též jen „Smluvní strany“)

spolu uzavírají smlouvu o surogátním (náhradním) mateřství (dále jen „Smlouva“) o níže
uvedeném obsahu a znění.

I. Úvodní ustanovení Smlouvy

Smluvní strany prohlašují, že jsou starší dvaceti jedna let.

Smluvní strany prohlašují, že netrpí žádnou genetickou poruchou či pohlavní chorobou, což dokazují výpisem ze zdravotní dokumentace.

Surogátní matkou se rozumí žena, která se zavázala podstoupit umělé oplodnění, donosit a porodit dítě pro Objednatelský pár. Žena, která nikdy nebude figurovat jako právní matka dítěte.

Objednatelským párem se rozumí homosexuální pár, který nemůže počít dítě a z toho důvodu uzavírá tuto Smlouvu. Osoby, které jsou Objednatelským párem se okamžikem narození dítěte stanou jeho právními rodiči ex lege.

II. Práva a povinnosti Surogátní matky

Povinnosti Surogátní matky

1. Surogátní matka se zavazuje podstoupit umělé oplodnění, donosit a porodit dítě pro Objednatelský pár.
 - 1.1. Surogátní matka poskytne k oplodnění své pohlavní buňky vajíčka. Vhodné poskytnuté vajíčko bude uměle oplodněno pohlavními buňkami osoby Objednatelského páru.
 - 1.2. Surogátní matka podstoupí úvodní vyšetření dne 10. 5. 2013 v Advanced Fertility Center of Chicago.
 - 1.3. Surogátní matka podstoupí umělé oplodnění v období 1. 7. - 1. 8. 2013, konkrétní datum stanoví ošetřující lékař kliniky v závislosti na časových možnostech kliniky.
 - 1.4. Surogátní matka porodí dítě v Advanced Fertility Center of Chicago.
2. Surogátní matka se zavazuje, že v období pokusů o umělé oplodnění (konkrétně od uzavření Smlouvy do úspěšného oplodnění) a v období gravidity bude dodržovat zdravý životní styl
 - 2.1. Zdravým životním stylem se rozumí distancování od užívání návykových látek jako jsou tabákové výrobky, alkoholické nápoje, drogy a omamné látky. Kofein smí matka přijímat jen v omezených dávkách v případě konzumování kávových nápojů. Přiměřenou dávkou se myslí jeden šálek denně.
 - 2.2. Zdravým životním stylem se dále myslí konzumování vhodných, výživově bohatých potravin a udržování tělesné kondice přiměřeným způsobem.
3. Surogátní matka se zavazuje, že v období pokusů o umělé oplodnění nebude provozovat pohlavní styk.
4. Surogátní matka se podrobí jakémukoli vyšetření, které bude požadovat Objednatelský pár, které bude souviset s životem a zdravím nenarozeného dítěte.
5. Surogátní matka neukončí v průběhu těhotenství život dítěte, ledaže by byl v ohrožení její vlastní život či zdraví.
 - 5.1. V případě ukončení těhotenství, které nemá podklad ve výše uvedených skutečnostech, nahradí Surogátní matka škodu z toho vzniklou.
6. Surogátní matka se touto Smlouvou vzdává veškerých rodičovských a jiných práv souvisejících s dítětem a jeho výchovou. Akceptuje, že osoby z Objednatelského páru jsou jedinými právními rodiči dítěte.
 - 6.1. Surogátní matka nebude po porodu žádným způsobem figurovat v rodném listu.
7. Surogátní matka předá dítě Objednatelskému páru, jakožto jediným právním rodičům, co nejdříve to bude po porodu možné (vhodnou dobu stanoví ošetřující lékař)

Práva Surogátní matky

8. Surogátní matka má právo požadovat úhradu účelně vynaložených nákladů souvisejících s podstoupením lékařských vyšetření, ošetření a hospitalizací, souvisejících s životem a zdravím dítěte.
9. Surogátní matka má právo na finanční podporu související s účelně vynaloženými náklady a výdaji v těhotenství. Tato náhrada bude vždy vyplacena zpětně ve výši výdaje, bude-li zkonstatováno, že výdaj byl účelný.
10. Surogátní matka má právo ukončit těhotenství v případě ohrožení vlastního života a zdraví.

Práva a povinnosti Objednatelského páru

Povinnosti Objednatelského páru

- 11.** Objednatelský pár zajistí veškeré právní a zdravotní služby a postupy, které jsou potřebné k uskutečnění surrogátního mateřství včetně umělého oplodnění, zdravotní péče o těhotnou, porod a poporodní péči. (viz. výše uvedené)
 - 11.1.** Objednatelský pár poskytne pohlavní buňky, které budou užity při umělém oplodnění. K umělému oplodnění budou užity pohlavní buňky obou osob.
- 12.** Objednatelský pár uhradí veškeré právní, zdravotní, dopravní a bytovací služby či postupy, které jsou potřebné k uskutečnění surrogátního mateřství včetně umělého oplodnění, zdravotní péče o těhotnou, porod a poporodní péči. (viz. výše uvedené)
- 13.** Objednatelský pár se zavazuje zaplatit Surogátní matce odměnu za surrogátní mateřství ve výši 5 000\$ (slovy pět tisíc dolarů).

Práva objednatelského páru

- 14.** Osoby Objednatelského páru jsou jedinými zákonnými rodiči dítěte.
- 15.** Objednatelský pár má právo požadovat po Surogátní matce podstoupení lékařských vyšetření, souvisejících s životem a zdravím plodu.
- 16.** Objednatelský pár má právo být přítomen u porodu.
- 17.** Objednatelský pár může poskytnout Surogátní matce finanční pomoc nad rámec účelně vynaložených nákladů souvisejících se zdravotní péčí a výdaji v těhotenství v rozsahu, jakém uznají za vhodný a v situaci, jakou uznají za vhodnou.

III. Právní stav dítěte

- 18.** Jedinými zákonnými rodiči narozeného dítěte jsou osoby Objednatelského páru.
- 19.** Osoby Objednatelského páru se stávají zákonnými rodiči dítěte okamžikem jeho narození.
- 20.** Rodiče mají od okamžiku narození veškerá práva a povinnosti vyplývající z jejich rodičovské odpovědnosti.

IV. Závěrečná ustanovení

- 21.** Smluvní strany prohlašují, že Smlouva byla sepsána podle jejich pravé a svobodné vůle, určitě, vážně a srozumitelně, nikoliv v tísní a za nápadně nevýhodných podmínek. Smluvní strany se před podpisem této Smlouvy seznámily s jejím obsahem a bez výhrad s ním souhlasí, což stvrzují vlastnoručními podpisy.
- 22.** V případě, že některé ustanovení této Smlouvy je nebo se stane neplatné či neúčinné, zůstávají ostatní ustanovení této Smlouvy platná a účinná. Smluvní strany se zavazují nahradit neplatné či neúčinné ustanovení této Smlouvy ustanovením jiným, platným a

účinným, které svým obsahem a smyslem odpovídá nejlépe obsahu a smyslu ustanovení původního.

23. Tato Smlouva nabývá účinnosti dnem jejího podepsání Smluvními stranami.

V Chicagu dne *14. 6. 2013*

Bernie Collins
.....

Mia Rose Johnson
.....

Surogátní matka

Tedd Evans Collins
.....

Objednatelský pár

I. ÚS 2235/16

Neuznání právního rodičovství páru sezdaného v zahraničí, jehož sňatek však v Agnosii nelze uznat, k nezletilému dítěti, které bylo počato na základě surrogátní dohody, není v rozporu s nejlepším zájmem dítěte ani s právem na rodinný život rodičů-objednatelů a dítěte.

**Agnoská republika
NÁLEZ
Ústavního soudu
Jménem republiky**

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Kristen Bell a soudců Artura Harta a Mandy Hunter ve věci ústavní stížnosti stěžovatelů 1) Bernie Collins, bytem Pink Street 21, Egáro, Agnosie 2) Todd Evans Collins, bytem Claremont Ave 17, Chicago, Illinois, Spojené státy americké, obou zastoupených JUDr. Thomasem Jonesem, advokátem se sídlem Ditch Avenue 32, Capitol, Agnosie, a 3) nezletilé Lilly Collins, zastoupené opatrovnici Mgr. Cynthií Smith, advokátkou se sídlem Pilgrimm Avenue 12, Capitol, Agnosie, proti rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 18. 8. 2016 č. j. 28 Ncu 12/2016-118, za účasti Nejvyššího soudu jako účastníka řízení, takto:

Ústavní stížnost se zamítá.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a předchozí průběh řízení

1. Stěžovatelé se ústavní stížností domáhají zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí, neboť se domnívají, že jim bylo porušeno jejich právo na rodinný život zaručené článkem 8 a článkem 35 odst. 3 Listiny základních práv a svobod Agnoské republiky (dále jen „Listiny“) a článkem 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a dále též princip, aby byl nejlepší zájem dítěte předním hlediskem při rozhodování zaručený článkem 3 Úmluvy o právech dítěte.

2. Z ústavní stížnosti, napadeného rozhodnutí a předloženého spisu Ústavní soud zjistil, že první a druhý stěžovatel se seznámili ve Spojených státech amerických, jichž je druhý stěžovatel občanem. Druhý stěžovatel přicestoval do Spojených států amerických za prací v roce 2012. Oba stěžovatelé spolu krátce po jeho přestěhování navázali partnerský vztah a brzy začali sdílet také společnou domácnost. Druhý stěžovatel požádal prvního stěžovatele po třech měsících vztahu o ruku a v dubnu roku 2013 uzavřeli manželství podle právního řádu státu Illinois.

3. Krátce po uzavření manželství se stěžovatelé rozhodli vyhledat surrogátní matku, paní Miu Rose Johnson, a uzavřít s ní surrogátní dohodu, a to v souladu s právním řádem státu Illinois. Surrogátní dohoda byla uzavřena dne 14. 6. 2013 v Chicagu. V červenci podstoupila surrogátní matka umělé oplodnění na Klinice reprodukční medicíny v Chicagu, a to s využitím

biologického materiálu obou rodičů. Kdo z nich je nakonec skutečně biologickým rodičem si stěžovatelé nepřáli vědět. Dne 15. 8. 2013 bylo těhotenství surrogátní matky potvrzeno na lékařském gynekologickém vyšetření. Dne 13. 4. 2014 porodila surrogátní matka zdravé dítě.

4. Rozsudkem ze dne 30. 1. 2014 sp. zn. BF 047383 Vrchní soud státu Illinois (dále jen „rozsudek illinoiského soudu“) prohlásil, že v souladu se surrogátní dohodou uzavřenou mezi stěžovatelem a náhradní matkou není náhradní matka právním rodičem tehdy ještě nenarozené třetí stěžovatelky, a že těmito rodiči jsou první a druhý stěžovatel. Dále rozhodl, že první a druhý stěžovatel budou zapsáni jako rodiče do rodného listu třetí stěžovatelky, až se tato narodí. To se následně stalo a v rodném listě třetí stěžovatelky vydaném státem Illinois je první stěžovatel zapsán v kolonce otec/rodič a druhý stěžovatel je zapsán v kolonce matka/rodič.

5. Stěžovatelé se následně rozhodli trvale přestěhovat do Agnosie, a proto požádali Úřad městské části Huava 5, Egaro o vydání osvědčení o státním občanství třetí stěžovatelky. Rozhodnutím ze dne 3. 8. 2015 však úřad řízení přerušil a vyzval stěžovatele, aby zahájili řízení před Nejvyšším soudem o uznání výše zmíněného rozsudku illinoiského soudu, neboť uznat cizozemský rozsudek o určení rodičovství lze pouze na základě zvláštního rozhodnutí Nejvyššího soudu Agnoské republiky.

6. Toto řízení před Nejvyšším soudem stěžovatelé zahájili podáním ze dne 31. 8. 2015. Nejvyšší soud svým rozsudkem ze dne 18. 7. 2016 č. j. 28 Ncu 12/2016-118 podání stěžovatelů zamítl. Uvedl totiž, že uznání rodičovství obou stěžovatelů, kteří nejsou sezdáni, založeného na základě surrogátní dohody by bylo v rozporu s ustanovením § 17 odst. 2 zákona č. 4/2003 Sb., o mezinárodním právu soukromém (dále jen „ZMPS“), podle kterého nelze uznat rozhodnutí, které by se zjevně přičilo veřejnému pořádku. Připomněl přitom, že agnoský právní řád umožňuje založení právního rodičovství dvou osob, které nejsou biologickými rodiči (nebo jeden z nich není biologickým rodičem) anebo nedošlo-li k početí dítěte přirozenou cestou, výhradně pouze tehdy, jsou-li tyto osoby sezdány. Podle agnoského právního řádu však mohou uzavřít manželství pouze dvě osoby opačného pohlaví. Uznání manželství stěžovatelů by v Agnosii nemohlo být ani uznáno a stěžovatelé o jeho uznání také nežádali. Proto je na ně z pohledu práva Agnosie třeba pohlížet jako na nesezdané. Problém, zda by mělo být umožněno nesezdaným osobám založit právní rodičovství k nezletilým osobám na základě soudního rozhodnutí nebo právní fikce, je otázkou legislativní, která by měla být vyřešena výhradně demokraticky zvoleným zákonodárcem.

II. Argumentace stran

7. Stěžovatelé v ústavní stížnosti uvádějí, že se rozhodli přestěhovat zpět do Agnosie, jejíž občanství má první stěžovatel a kde žije také jeho širší rodina a plánují se zde natrvalo usadit. Za současného stavu, kdy Nejvyšší soud odmítl uznat rodičovství stěžovatelů, není jejich setrvání na území bez právních rizik. První a druhý stěžovatel nejsou totiž podle agnoských zákonů v žádném právním vztahu ke své dceři, což může vyvolat komplikace například v případě lékařského vyšetření či hospitalizace dítěte, v přístupu k informacím o lékařském stavu dítěte nebo již při vstupu na území Agnoské republiky, pokud by s dítětem cestovali a opomenout nelze ani negativní dopady na dědická práva dítěte. Domnívají se, že takové uspořádání není v nejlepším zájmu dítěte, který by měl být předním hlediskem při rozhodování.

8. Nejvyšší soud navrhl ústavní stížnost zamítnout. Zdůraznil, že problematika rodičovství mezi dětmi a stejnopohlavními páry, stejně jako problematika rodičovství mezi dětmi a nesezdanými páry, představuje politickou otázku, jejíž řešení přísluší zákonodárci.

III. Hodnocení Ústavního soudu

9. Ústavní soud považuje za vhodné se nejdříve zabývat námitkou stěžovatelů, že napadeným rozhodnutím byl porušen princip nejlepšího zájmu dítěte a poté přistoupit k posouzení, zda se stali oběťmi přímé diskriminace. Nejdříve však je třeba posoudit, zda mezi stěžovateli existuje rodinný život ve smyslu článku 8 Listiny a článku 8 Úmluvy, neboť to je podstatné pro posouzení porušení obou zmíněných práv.

A. Obecné principy

a. Existence rodinného života a právo na jeho respektování

10. Podle článku 8 Listiny má „každý právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života.“ Podle článku 35 odst. 3 Listiny „je rodičovství a rodina pod ochranou zákona. Péče o děti a jejich výchova jsou právem rodičů; děti mají právo na rodičovskou výchovu a péči.“

11. Podle článku 8 Úmluvy má „každý právo na respektování svého rodinného života.“

12. Podle ustálené judikatury Evropského soudu pro lidská práva (dále jen "ESLP") rodinný život ve smyslu čl. 8 Úmluvy mezi dospělou osobou a dítětem může vzniknout nejen v případě, že dospělá osoba je státem uznaným matrikovým rodičem, ale i v případě existence vztahu rodič a dítě de facto v každodenní realitě. ESLP tak například shledal existenci rodinného života mezi adoptivní matkou a dítětem, které spolu žily a tvořily domácnost, byť stát neuznával, že matka je matrikovým rodičem (Wagner a J. M. W. L. proti Lucembursku ze dne 28. 6. 2007 č. 76240/01, § 117). Ke stejným závěrům dochází ve své judikatuře také Ústavní soud.

13. Podle ESLP dále může existovat rodinný život mezi stejnopohlavními páry stejně jako mezi heterosexuálními páry. V těchto rozhodnutích ESLP shledal, že homosexuální pár ve stabilním svazku, který spolu sdílí společnou domácnost, spadá pod pojem rodinný život ve smyslu čl. 8 Úmluvy. V nyní posuzovaném případě tedy rodinný život existuje i ve vztahu mezi prvním a druhým stěžovatelem, kteří spolu trvale žijí a podle práva státu Illinois jsou manželé.

14. Judikatura Ústavního soudu i ESLP zřetelně zdůrazňuje, že v případě, že mezi osobami rodinný život již existuje, je povinností všech orgánů veřejné moci jednat tak, aby se tento vztah mohl rozvíjet, a musí být stanoveny právní záruky, které umožňují integraci dítěte v rodině. ESLP však v minulosti také uvedl, že pro to, aby mohly dvě osoby požívat rodinného života, který musí být státem respektován, nemusí nutně existovat konkrétní právní rámce pro právní uznání takového vztahu. Existují-li faktické vazby, v některých případech postačí, pokud stát umožní, aby byly tyto faktické rodinné vazby udrženy a rozvíjeny, aniž by nutně muselo dojít k jejich právnímu uznání, a to zejména tehdy, je-li sporné, zda by takový právní vztah byl ku prospěchu dítěti (srov. obdobně X, Y a Z proti Spojenému království ze dne 22. 4. 1997 č. 21830/93).

b. Nejlepší zájem dítěte

15. Podle čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte nejlepší zájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy, správními nebo zákonodárnymi orgány. Ústavní soud ve své judikatuře dlouhodobě zdůrazňuje nutnost zohlednění nejlepšího zájmu dítěte při jakékoli činnosti týkající se dítěte, včetně soudního rozhodování. Podle autoritativního výkladu

Výboru pro práva dítěte „*vždy, když je činěno rozhodnutí s dopadem na konkrétní dítě, ... musí rozhodovací proces zahrnovat posouzení možného dopadu (negativního nebo pozitivního) rozhodnutí na dotčené dítě. ... z odůvodnění rozhodnutí musí být patrné, že [nejlepší zájem dítěte] byl vzat v potaz*“ [Obecný komentář č. 14 Výboru pro práva dítěte – o právu dítěte na to, aby jeho nejlepší zájmy byly předním hlediskem (General comment No. 14 on the right of the child to have his or her best interests taken as primary consideration), z 29. 5. 2013, CRC/C/GC/14, § 6, obdobně § 29].

16. Obdobně judikatura ESLP zdůrazňuje, že soudy se musí nejlepším zájmem dítěte zabývat a posoudit jej v dané konkrétní situaci, pokud rozhodují ve věci s dopadem na dítě (viz např. rozsudek ve věci Wagner a J. M. W. L. proti Lucembursku ze dne 28. 6. 2007 č. 76240/01, § 135).

17. Při posuzování samotného nejlepšího zájmu dítěte, Ústavní soud opakuje, že koncept nejlepšího zájmu dítěte je flexibilní a adaptabilní. Měl by být přizpůsoben a definován individuálně s ohledem na specifickou situaci, v níž se dítě či děti, jichž se věc týká, nachází, přičemž pozornost by měla být věnována jejich osobním poměrům, situaci a potřebám. Výbor pro práva dítěte v Obecném komentáři č. 14 formuloval následující faktory, které je nutné brát v potaz při formulování nejlepšího zájmu dítěte: postoj dítěte, identitu dítěte, zachování rodinného prostředí a udržování vazeb, péči o ochranu a bezpečí dítěte, příslušnost dítěte ke zranitelné skupině dětí, právo dítěte na zdraví, právo dítěte na vzdělání.

18. Ústavní soud v první řadě neztrácí ze zřetele, že v nyní posuzovaném případě se jedná o otázku určení rodičovství k dítěti, tedy otázku statusovou. Ústavní soud přitom uznává, že statusové otázky jsou primárně v kompetenci zákonodárce a je při posuzování ústavních stížností na tomto poli zdrženlivý.

c. Privilegované postavení manželství a z toho postavení sezdaných a nesezdaných párů

19. Podle článku 37 Listiny mají „*každé dvě osoby opačného pohlaví právo uzavřít manželství.*“

20. Podle článku 12 Úmluvy mají „*muži a ženy způsobilí věkem k uzavření manželství právo uzavřít manželství a založit rodinu v souladu s vnitrostátními zákony, které upravují výkon tohoto práva.*“

21. Ústavní soud přitom připomíná svou ustálenou judikaturu, která koresponduje také s judikaturou ESLP, že manželství je tradiční institucí a je plně v kompetenci zákonodárce každého státu, aby stanovil, zda bude přístup k němu otevřen výhradně párům opačného pohlaví, anebo také párům stejnopohlavním. Manželství má silně zakořeněný sociální a kulturní kontext, který se může významně lišit mezi jednotlivými společnostmi. ESLP proto shledal, že nemůže nahrazovat rozhodnutí národních orgánů, které jsou nejlépe postaveny, aby rozhodovaly a zohledňovaly, co konkrétní společnost potřebuje.

22. Dále ESLP též shledal (a to zejména ve své judikatuře týkající se rodičovství), že ani z článku 12 Úmluvy ani z článků 8 a 14 Úmluvy neplyne povinnost státu umožnit homosexuálnímu páru uzavření manželství. A manželství přináší těm, kdo do něj vstupují specifický status, s nímž se pojí určité sociální, osobní i právní následky. ESLP ve své judikatuře tedy přiznává manželství natolik specifický status, že lze vyloučit homosexuální páry z možnosti uzavřít manželství, a přitom lze stanovit, že některých práv, včetně práva adoptovat dítě, mohou požívat pouze manželé.

B. Aplikace principů v projednávané věci

23. Nejprve je z pohledu výše naznačených ústavněprávních vodítek třeba vyřešit otázku, zda mezi každým z prvních dvou stěžovatelů a třetí stěžovatelkou existoval rodinný život. V nyní posuzovaném případě spolu všichni tři stěžovatelé žijí v jedné domácnosti, přičemž první dva stěžovatelé sdíleli společnou domácnost již před narozením dítěte. První a druhý stěžovatel o třetí stěžovatelku každodenně pečují. Třetí stěžovatelka žádné jiné rodiče nezná a nepochybně oba stěžovatele za své rodiče považuje. Není tedy pochyb o tom, že oba rodiče jsou sociálními rodiči dítěte a podle práva státu Illinois, kde byla uzavřena surogátní dohoda a jehož občanství mají druhý stěžovatel i třetí stěžovatelka, jsou tak právními rodiči dítěte. Je tedy nepochybné, že ve smyslu výše naznačené judikatury mezi každým z prvních dvou stěžovatelů a třetí stěžovatelkou existuje rodinný život ve smyslu článku 8 Listiny a článku 8 Úmluvy.

24. Ústavní soud má také za to, že rodinný život existuje mezi prvním a druhým stěžovatelem, kteří spolu trvale žijí, sdílí jednu domácnost a podle illinoiského práva jsou sezďáni.

25. Na tomto místě však připomíná, že samotná existence faktického rodinného vztahu ještě automaticky neznamená, že musí být stanoven právní rámec pro uznání takového faktického vztahu ve státě, kde se členové rodiny rozhodnou žít.

26. Ústavní soud dále zdůrazňuje, že agnoská právní úprava vychází z privilegovaného postavení manželství, jakožto tradičního svazku mezi mužem a ženou, který poskytuje také stabilní zázemí pro výchovu nezletilých dětí. Právě s ohledem na nejlepší zájem dítěte, kterým je vyrůstat ve stabilním rodinném prostředí, je pro všechny formy přístupu k právnímu rodičovství jinou než přirozenou cestou (osvojení, umělé oplodnění i surogátní mateřství) stanovena podmínka manželství pro osoby, které o to stát se rodiči usilují. Taková podmínka je v souladu s judikaturou ESLP, jak bylo shora uvedeno. Ústavní soud je přesvědčen, že právě taková právní úprava je v nejlepším zájmu dítěte. Uznáním právního rodičovství nesezdaného páru k nezletilému dítěti založenému (byť po právu) v zahraničí by Ústavní soud dal zelenou reprodukční turistice a vyslal by k dalším nesezdaným párům, které se chtějí stát rodiči mylný signál, že je Agnosie připravena popřít principy a hodnoty, na nichž je agnoský právní řád vystaven. Je přitom třeba zdůraznit, že v Agnosii je třeba na první dva stěžovatele pohlížet jako na nesezdaný pár, neboť agnoský právní řád umožňuje uzavření i uznání manželství pouze mezi dvěma osobami opačného pohlaví. Skutečnost, že podle illinoiského práva uzavřeli manželství, je proto pro otázku posouzení ústavnosti neuznání právního rodičovství založeného rozsudkem illinoiského soudu na základě surogátní dohody zcela nerozhodná.

27. Nelze přitom pominout ani skutečnost, že první stěžovatel je občanem Agnosie, do USA odcestoval za prací na tři roky na základě časově omezeného pracovního povolení. Je tedy zřejmé, že si musel být vědom důsledků svého počínání, neboť nemohl rozumně očekávat, že by mu bylo právní rodičovství k nezletilé v Agnosii uznáno. Mohl a měl totiž vědět, že agnoská právní úprava přístup k rodičovství nesezdaným párům neumožňuje a také judikatura Nejvyššího i Ústavního soudu je konstantní v tom, že v zahraničí takto založené právní rodičovství neuznává. Zároveň musel také vědět, že z pohledu agnoského práva na první dva stěžovatele bude pohlíženo jako na nesezdané, neboť agnoský právní řád (včetně ústavních předpisů) chápe manželství jako svazek jednoho muže a jedné ženy. Stěžovatelé proto nemohli mít žádné legitimní očekávání, že jejich právní status bude v Agnosii uznán. Legitimní očekávání bylo přitom například významnou okolností, která vedla ESLP k závěru o porušení článku 8 ve věci Wagner a J. M. W. L. proti Lucembursku (cit. výše), v němž šlo o neuznání

zahraničního osvojení osamělou matkou. Pokud si tedy stěžovatelé stěžují na to, že se ocitli v právním vakuu, je nutno zdůraznit, že tento stav museli předpokládat a sami jej svým rozhodnutím zavínili.

28. Jak bylo výše uvedeno, Ústavní soud není přesvědčen, že by uznání právního rodičovství prvních dvou stěžovatelů k třetí stěžovatelce bylo v nejlepším zájmu nezletilé. Naopak má pochybnost o tom, že by bylo vhodné uvrhnout ji do nejistoty rodičovství nesezdaného páru k ní, a to za situace, kdy již první a druhý stěžovatel způsobili své výchovné kompetence svým rozhodnutím pořídit si dítě a následně se odstěhovat do státu, kde bude uvrženo do právního vakua. Ústavní soud nadto připomíná, že samotná skutečnost, že jejich právní rodičovství k dítěti nebylo uznáno neznamená, že by další existence jejich faktického rodinného života byla vyloučena. Připouští přitom, že v dalším opatrovnickém řízení o nezletilé může být shledáno, že je v nejlepším zájmu nezletilé třetí stěžovatelky, aby byla ponechána v péči prvních dvou stěžovatelů a v takovém případě o svěřeni do jejich péče (jako pěstounů či poručníků) rozhodne. Nadto Ústavní soud připomíná, že podle ustanovení § 29 odst. 1 zákona 3/2014 Sb., o manželství a rodičovství (dále jen „zákon o manželství a rodičovství“) může výjimečně osvojit také jednotlivec. V takovém případě má partner osvojitele žijící s ním v jedné domácnosti povinnost péče o osvojence (srov. § 30 odst. 2 ve spojení s § 29 odst. 3 zákona o manželství a rodičovství). Podle ZMPS přitom mají agnoské soudy právo rozhodnout o osvojení dítěte, které nemá podle agnoského právního řádu žádné právní rodiče a žije trvale na území Agnosie. Stěžovatelům tedy nic nebrání, aby jeden z nich nezletilou osvojil.

29. Ústavní soud má tedy zato, že existují dostatečné právní záruky, že bude ochráněn zájem nezletilé i rodinný život všech tří stěžovatelů, aniž by byly zároveň rozhodnutím o uznání rodičovství ke stěžovatelům podryty hodnoty, na nichž agnoský právní řád staví.

F. Závěr

Z výše uvedených důvodů Ústavní soud podle ustanovení § 63 odst. 1 zákona č. 13/1999 Sb., o Ústavním soudu, ústavní stížnost zamítl.

V Capitolu dne 22. listopadu 2017

JUDr. Kristen Bell
předsedkyně Ústavního soudu

[Hlavní stránka](#) » [Domácí](#)

Adopce homosexuály – vítězství nebo pád morálního světa?

Obyvatelé Agnosie nechtějí adopci dětí homosexuálů. Proč? Agnosie je silně křesťanský stát založený na tradičních hodnotách. Není proto zvláštní, že se lidé staví proti koncepci rodiny, ve které chybí muž nebo naopak žena jako druhý rodič dítěte.

Jak se ukázalo před několika lety, kdy ve společnosti probíhala debata na téma homosexuality, lidé se nechtějí odklonit od zásad a způsobu života, který znali do této chvíle. Obyvatelé Agnosie jsou většinou konzervativní a změny v těchto oblastech berou vážně a staví se k nim jako k ohrožujícím pro společnost. Není proto divu, že osvojení dítěte homosexuály spíše neschvalují.

Anketa

Ne, v žádném případě
 91.3 %

Ano
 6.7 %

Je mi to jedno
 2 %

V pravidelné rubrice se ptáme politiků, akademiků a aktivistů, jaký je jejich pohled na různá témata. Nyní jsme se zaměřili na otázku adopce dětí homosexuálními páry. Měly by v Agnosii mít takovou možnost? Dříve byla odpověď jasně negativní v naprosté většině společnosti, ale nyní se objevují názory podporující legalizaci této koncepce. Proto jsme se na danou problematiku zaměřili více do hloubky.

Milan Novotný, člen Hnutí za tradiční Agnosii uvádí:

„U adopci dětí musí být zachován nejlepší zájem dítěte. Pro jeho vývoj a výchovu je ideálním prostředím úplná, stabilní rodina. Přitom otcovská a mateřská role nejsou identické. Dítě by ideálně mělo zažít role obě. V homosexuálním páru jedna z rolí chybí. Umožnit adopce cizích dětí homosexuálními páry by tak znamenalo experiment s dětmi. A s dětmi by se experimentovat nemělo.“

Petra Kyselovská, psycholožka:

„Gayové mají ve srovnání s heterosexuály mnohem pokleslejší sexuální morálku a jsou podstatně víc promiskuitní. Homosexuální páry mají také mnohem menší trvanlivost. Když se tedy adopce povolí homosexuálním párům, jediné, co nás čeká, jsou války dvou homosexuálů o adoptované děti a střídavá výchova mezi dvěma rozhádanými homosexuály. To je to poslední, co si adoptované děti zaslouží.“

Martin Strýc, pedagog:

„Legalizaci adopce dětí homosexuály je koncepce založená na rozměňování základního modelu rodiny. U homosexuálů je v drtivé většině vysoká promiskuita, nadprůměrný sklon k alkoholu a drogám a vyšší míra výskytu duševních poruch. Dle mého názoru se homosexuálové budou snažit zlegalizovat sex s dětmi.“

V listopadu 2017 jsme 800 000 respondentům položili otázku, zda jsou pro umožnění adopce dětí homosexuálními páry. Z ankety plyne, že 92 % obyvatel je proti, 6 % je pro a 2 % je to jedno. Z daných výsledků plyne, že názor většinové společnosti na homosexuály se nezměnil a zůstává drtivou většinou negativní.

STATE OF ILLINOIS
CHICAGO COUNTY

Příloha č. 4

DEPARTMENT OF PUBLIC HEALTH
VITAL STATISTIC

BIRTH CERTIFICATE

FILE NO. : 200220106010 - 0002

NAME: Lilly Collins

SEX: female

DATE OF BIRTH: 13. 4. 2014

PLACE OF BIRTH: Chicago, Illinois

MOTHER

FULL NAME: Todd Evans Collins,
COLOR OR RACE: White
PLACE OF BIRTH: United states of America, Illinois
REZIDENCE: Claremont Ave17, Chicago, Illinois
DATE OF BIRTH: 9. 10. 1987

FATHER

FULL NAME: Bernie Collins
COLOR OR RACE: White
PLACE OF BIRTH: Agnosie
REZIDENCE: Pink Street 21, Egara, Agnosie
DATE OF BIRTH: 1. 5. 1988

This is to certify that this document is true copy of the official record filed with the City of Los Angeles

Chim Namkung, MD, MPH, Loca Registrar and Health Officer
by:

LOCAL REGISTRAR AND HEALTH OFFICER

DATE ISSUED

13. 4. 2014

**ZÁKON Č. 3/2014 Sb.,
O MANŽELSTVÍ A RODIČOVSTVÍ**

**ČÁST PRVNÍ
HLAVA PRVNÍ
MANŽELSTVÍ**

Vznik manželství

§ 1

(1) Manželství je trvalé společenství muže a ženy založené zákonem stanoveným způsobem.

(2) Hlavním účelem manželství je založení rodiny a řádná výchova dětí.

§ 2

Muž a žena, kteří chtějí spolu uzavřít manželství (dále jen "snoubenci"), mají předem poznat navzájem své charakterové vlastnosti a svůj zdravotní stav, aby mohli založit manželství, které splní svůj účel.

§ 3

Muž a žena mají v manželství stejná práva a stejné povinnosti. Jsou povinni žít spolu, být si věrni, vzájemně respektovat svoji důstojnost, pomáhat si, společně pečovat o děti a vytvářet zdravé rodinné prostředí.

§ 4

(1) Manželství se uzavírá svobodným a úplným souhlasným prohlášením muže a ženy o tom, že spolu vstupují do manželství učiněným před obecním úřadem pověřeným vést matriky, popřípadě úřadem, který plní jeho funkci (dále jen "matriční úřad") nebo před orgánem církve nebo náboženské společnosti, oprávněné k tomu zvláštním předpisem.

(2) Prohlášení se činí veřejně a slavnostním způsobem v přítomnosti dvou svědků.

§ 5

(1) Snoubenci jsou povinni předložit stanovené doklady, jakož i prohlásit, že jim nejsou známy okolnosti vylučující uzavření manželství, že navzájem znají svůj zdravotní stav a že zvážili

úpravu budoucích majetkových vztahů, uspořádání budoucího bydlení a hmotné zajištění rodiny po uzavření manželství.

(2) Kdo chce uzavřít nové manželství, je povinen prokázat, že jeho dřívější manželství zaniklo, nebo bylo prohlášeno za neplatné.

(3) Matriční úřad může předložení stanovených dokladů prominout, je-li jejich opatření spojeno s těžko překonatelnou překážkou.

§ 6

(1) Snoubenci jsou povinni při uzavírání manželství před matričním úřadem nebo oprávněným orgánem církve souhlasně prohlásit, zda příjmení jednoho z nich bude jejich příjmením společným, či zda si ponechají svá dosavadní příjmení nebo zda spolu s příjmením společným bude jeden z nich užívat a na druhém místě uvádět příjmení předchozí; bylo-li předchozí příjmení složeno ze dvou příjmení, může být na druhém místě užíváno a uváděno jen jedno z nich.

(2) Ponechají-li si svá dosavadní příjmení, prohlásí, které z jejich příjmení bude příjmením společných dětí.

Zánik manželství

§ 7

Manželství zaniká smrtí jednoho z manželů. Manželství zaniká také prohlášením jednoho z manželů za mrtvého. Zákon může stanovit jiné důvody zániku manželství.

Neplatnost a neexistence manželství

§ 8

Manželství nemůže být uzavřeno se ženatým mužem nebo vdanou ženou.

§ 9

Manželství nemůže být uzavřeno mezi předky a potomky a mezi sourozenci; totéž platí o příbuzenství založeném osvojením, pokud osvojení trvá.

§ 10

Manželství nemůže uzavřít nezletilý.

§ 11

Manželství nemůže být uzavřeno s osobou sezdanou, nebo osobou v jiném obdobném svazku podle zahraničních právních předpisů.

§ 12

Manželství je neplatné, jestliže prohlášení o uzavření manželství bylo učiněno v důsledku bezprávné výhrůžky anebo omylu týkajícího se totožnosti jednoho ze snoubenců nebo povahy právního jednání uzavření manželství. Soud vysloví neplatnost takového manželství na návrh kteréhokoli z manželů.

§ 13

(1) Manželství nevznikne, jestliže muž nebo žena byli k prohlášení o uzavření manželství donuceni fyzickým násilím.

(2) Manželství nevznikne, jestliže bylo uzavřeno nezletilým.

HLAVA DRUHÁ

RODIČOVSTVÍ

§ 14

(1) Rozhodující úlohu ve výchově dětí mají rodiče.

(2) Rodiče mají být svým osobním životem a chováním příkladem svým dětem.

§ 15

(1) Matkou je žena, která dítě porodila.

(2) Otcem je manžel matky. Není-li matka vdaná, určí otcovství k dítěti i bez návrhu soud.

(3) Rodiči dítěte narozeného za použití metod umělého oplodnění jsou manželé, kteří společně o umělé oplodnění požádali.

§ 16

(1) Rodiče jsou povinni výchovou dítěte ve stejném rozsahu. Rodiče mají právo na výchovu dítěte ve stejném rozsahu.

(2) Ustanovení odstavce 1 neplatí, jsou-li jeden nebo oba z rodičů omezeni ve svéprávnosti.

§ 17

Dítě je povinno své rodiče ctít a respektovat.

§ 18

Jména dítěte jsou rodiče povinni spravovat s péčí řádného hospodáře.

§ 19

(1) Děti mají společné příjmení rodičů nebo příjmení jednoho z nich, určené dohodou při uzavření manželství.

(2) Jde-li o dítě, jehož příjmení nebylo takto určeno a jehož rodiče mají příjmení různá, dohodnou se rodiče o příjmení dítěte a oznámí to matričnímu úřadu.

(3) Nedohodnou-li se rodiče o jménu nebo příjmení dítěte, anebo není-li žádný z rodičů znám, určí jméno nebo příjmení soud.

§ 20

(1) Uzavřou-li rodiče manželství po narození svého dítěte, bude mít dítě příjmení určené pro jejich ostatní děti.

Poručenství

§ 21

(1) Jestliže rodiče dítěte zemřeli, ustanoví soud dítěti poručníka, který bude nezletilého vychovávat, zastupovat a spravovat jeho majetek místo jeho rodičů.

(2) Jestliže byli oba rodiče dítěte omezeni ve svéprávnosti, může soud dle okolností dítěti ustanovit poručníka, který bude nezletilého vychovávat, zastupovat a spravovat jeho majetek namísto jeho rodičů, anebo společně s nimi.

§ 22

(1) Není-li to v rozporu se zájmy dítěte, ustanoví soud poručníkem především toho, koho doporučili rodiče. Nebyl-li nikdo takto doporučen, ustanoví soud poručníkem někoho z příbuzných anebo osob blízkých dítěti nebo jeho rodině, popřípadě jinou fyzickou osobu.

(2) Poručníky nezletilého dítěte mohou být ustanoveni i manželé.

§ 23

(1) Poručník odpovídá soudu za řádné plnění této funkce a podléhá jeho pravidelnému dozoru.

(2) Jakékoli rozhodnutí poručníka v podstatné věci týkající se dítěte vyžaduje schválení soudem.

§ 24

Na vztahy poručníka (poručníků) a dítěte se přiměřeně vztahují ustanovení o právech a povinnostech rodičů a dětí.

§ 25

(1) Soud zproští poručníka poručenství na jeho návrh.

(2) Soud poručníka odvolá, jestliže se stane pro výkon funkce poručníka nezpůsobilý nebo porušuje své povinnosti.

Osvojení

§ 26

Osvojením vzniká mezi osvojitelem a osvojencem takový poměr, jaký je mezi rodiči a dětmi, a mezi osvojencem a příbuznými osvojitele poměr příbuzenský.

§ 27

(1) Osvojiteli se nemohou stát fyzické osoby, jejichž výchovou by hrozilo narušení mravního vývoje dítěte a tradičních křesťanských hodnot.

(2) Osvojitelem nemůže být ten, kdo je omezen ve svéprávnosti.

§ 28

Mezi osvojitelem a osvojencem musí být přiměřený věkový rozdíl.

§ 29

(1) Jako společné dítě mohou někoho osvojit jen manželé.

(2) Je-li osvojitel manželem, může osvojit jen se souhlasem druhého manžela.

(3) Druhý manžel má povinnost péče o osvojence i tehdy, není-li sám osvojitelem a žijí-li v jedné domácnosti.

§ 30

(1) Výjimečně může osvojit i jednotlivce, je-li to v zájmu dítěte.

(2) Ustanovení § 29 odst. 2 se na partnera osvojitele žijícího s ním ve společné domácnosti vztahuje obdobně.

§ 31

(1) K osvojení je třeba souhlasu zákonného zástupce osvojovaného dítěte. Je-li toto dítě schopno posoudit dosah osvojení, je třeba také jeho souhlasu, ledaže by tím byl zmařen účel osvojení.

§ 32

Soud je povinen zjistit na základě lékařského vyšetření a dalších potřebných vyšetření zdravotní stav osvojitelů, jejich osobnostní dispozice a motivaci k osvojení a posoudit, zda se nepřičí účelům osvojení a s výsledky svého šetření seznámit osvojitele i zákonného zástupce osvojence. Je povinen zjistit zdravotní stav osvojence a s výsledky svého zjištění seznámit osvojitele i zákonného zástupce osvojence. Soud je povinen vyžádat si vyjádření orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

§ 33

Osvojencem bude mít příjmení osvojitele. Společný osvojencem manželů bude mít příjmení určené pro ostatní jejich děti.

Surogátní mateřství

§ 34

(1) Surogátní mateřství je přípustné, pouze je-li bezúplatné.

(2) Surogátní dohodu mohou uzavřít pouze manželé jako objednatelé a svobodná žena jako surrogátní matka.

(3) Surogátní mateřství je přípustné pouze tehdy, byla-li objednatelům diagnostikována neplodnost.

(4) Podrobnosti stanoví zvláštní právní předpis.

ČÁST DRUHÁ

Závěrečná ustanovení

§ 35

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2014.